

СВІТОВА ЕКОНОМІКА ТА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

УДК 339.92:911.37

Корнелюк О.А.

кандидат економічних наук,

старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин

та управління проектами,

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
МІСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Досліджено стратегічні напрями активізації транскордонного співробітництва міських поселень. Визначено основні етапи розробки стратегії активізації транскордонного співробітництва міських поселень. Проаналізовано загальнодержавні та європейські документи з метою визначення пріоритетів та завдань розвитку транскордонного співробітництва. Запропоновано наступні напрями активізації транскордонного співробітництва міських поселень: адаптація регіональної політики України до регіональної політики Європейського Союзу в контексті реалізації Угоди про асоціацію з ЄС; координація транскордонного співробітництва міських поселень на державному, регіональному, місцевому та громадському рівнях; децентралізація державного управління та розвиток територіальних громад; конвергенція, зменшення диспропорцій розвитку міських поселень; розвиток транскордонної кооперації, налагодження партнерських відносин між міськими поселеннями; інвестиційне забезпечення розвитку транскордонного співробітництва міських поселень; запровадження нових форм транскордонного співробітництва міських поселень; моніторинг розвитку транскордонного співробітництва міських поселень; поглиблення євроінтеграційних процесів.

Ключові слова: транскордонне співробітництво, міське поселення, стратегія транскордонного співробітництва, євроінтеграція, активізація транскордонного співробітництва.

СТРАТЕГИЧЕСКИЕ НАПРАВЛЕНИЯ АКТИВИЗАЦИИ ТРАНСГРАНИЧНОГО
СОТРУДНИЧЕСТВА ГОРОДСКИХ ПОСЕЛЕНИЙ В УСЛОВИЯХ ЕВРОИНТЕГРАЦИИ

Корнелюк О.А.

Исследовано стратегические направления активизации трансграничного сотрудничества городских поселений. Определены основные этапы разработки стратегии активизации трансграничного сотрудничества городских поселений. Проанализированы общегосударственные и европейские документы с целью определения приоритетов и задач развития трансграничного сотрудничества. Предложены следующие направления активизации трансграничного сотрудничества городских поселений: адаптация региональной политики Украины к региональной политике Европейского Союза в контексте реализации Соглашения об ассоциации с ЕС; координация трансграничного сотрудничества городских поселений на государственном, региональном, местном и общественном уровнях; децентрализация государственного управления и развитие территориальных общин; конвергенция, уменьшение диспропорций развития городских поселений; развитие трансграничной кооперации, налаживание партнерских отношений между городскими поселениями; инвестиционное обеспечение развития трансграничного сотрудничества городских поселений; внедрение новых форм трансграничного сотрудничества городских поселений; мониторинг развития трансграничного сотрудничества городских поселений; углубление интеграционных процессов.

Ключевые слова: трансграничное сотрудничество, городское поселение, стратегия трансграничного сотрудничества, евроинтеграция, активизация трансграничного сотрудничества.

THE STRATEGIC DIRECTIONS OF THE CROSS-BORDER COOPERATION ACTIVATION
OF THE URBAN SETTLEMENTS IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION

Korneliuk Olga

The creation of the strategy of urban settlements development is a necessary condition for its sustainable spatial development. For this purpose, an important aspect is to define the strategic directions of the cross-border cooperation activation of urban settlements, which should include the general tasks, which are established by the existing potential of the urban settlements. The purpose of this article is to determine the strategic directions of the cross-border cooperation activation of urban settlements. The main steps of the forming of the strategy of the cross-border cooperation activation of urban settlements are such as determined. The national and European documents are analyzed to determine the priorities and tasks of the cross-border cooperation development. The following directions of the cross-border cooperation activation of urban settlements

are proposed: the adaptation of the regional policy of Ukraine to the regional policy of the European Union in the context of the implementation of the Association Agreement with the EU; the coordination of the cross-border cooperation of urban settlements at the state, regional, local and public levels; the decentralization of public administration and development of territorial communities; the convergence, reduction of disproportions of urban settlements development; the development of cross-border cooperation, establishment of the partnership relations between the urban settlements; the investment support for the development of the cross-border cooperation of urban settlements; the introduction of new forms of cross-border cooperation of urban settlements; the monitoring of the development of cross-border cooperation of urban settlements; the deepening of European integration processes. The strategic directions of the cross-border cooperation activation of urban settlements are aimed at creating of the open and dynamic system of principles, methods and tools to form a favorable cross-border environment for the development of urban settlements. Their implementation will bring Ukraine's regional policy closer to the European Union's regional policy in the context of deepening of the European integration processes and developing cross-border cooperation.

Keywords: cross-border cooperation, urban settlement, cross-border cooperation strategy, eurointegration, activation of cross-border cooperation.

Постановка проблеми. У сучасних умовах регіони України недостатньо використовують переваги транскордонного співробітництва. З огляду на те що транскордонне співробітництво є сприятливим чинником підвищення рівня регіонального розвитку та поглиблення євроінтеграційних процесів, необхідна розробка транскордонних стратегій та конкретизація напрямів активізації транскордонного співробітництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти транскордонного співробітництва досліджувались багатьма вітчизняними та зарубіжними вченими, такими як В. Борщевський, П. Беленький, Б. Буркінський, В. Гоблик, М. Долішній, К. Куцаб-Бонк, М. Лендел, П. Луцишин, Ю. Макогон, С. Максименко, Н. Мікула, В. Павлов, Н. Павліха, С. Писаренко й ін. Проблеми розвитку міських поселень розглядали О. Безлюбченко, О. Бойко-Бойчук, А. Доценко, Р. Гуляк, О. Завальний, Г. Заваріка, В. Загородній, О. Карий, Л. Петрук, В. Прибиткова та ін.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування стратегічних напрямів активізації транскордонного співробітництва міських поселень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розробка стратегії розвитку міського поселення – необхідна умова досягнення перспектив його сталого просторового розвитку. Для цього важливим аспектом є визначення стратегічних напрямів активізації транскордонного співробітництва міських поселень, що, на нашу думку, повинно містити в собі узагальнені завдання, які визначаються з урахуванням наявного потенціалу міських поселень.

Розробка стратегії активізації транскордонного співробітництва міських поселень охоплює етапи, що показані на рис. 1.

Стратегія активізації транскордонного співробітництва міських поселень повинна розроблятися з урахуванням напрямів і пріоритетів, визначених у загальнодержавних документах (зокрема у Державній стратегії

Рис. 1. Алгоритм розробки стратегії активізації транскордонного співробітництва міських поселень

Джерело: розроблено автором на основі [1] та власних досліджень

регіонального розвитку на період до 2020 р., Державній програмі розвитку транскордонного співробітництва на 2016-2020 рр., Законах України «Про засади державної регіональної політики», «Про співробітництво територіальних громад», «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», «Про асоціації органів місцевого самоврядування», «Про стимулювання розвитку регіонів», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад»), регіональних стратегій (Стратегія розвитку Волинської області на період до 2020 року [2]), а також документів Європейського Союзу, у яких задеклароване питання розвитку регіонів та міст («Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями» (Мадрид, травень 1980 р.) та додатки до неї, «Європейська Хартія прикордонних і транскордонних регіонів» (Гронау, 1981р., II редакція 1995 р.), Європейська хартія місцевого самоврядування (Страсбург, жовтень 1985 р.), Хартія Конгресу місцевих і регіональних органів влади Європи (1994 р.), Декларація Асамблеї Європейських регіонів щодо регіоналізму в Європі (1996 р), Європейська хартія регіонального просторового планування (Торремолінос, Іспанія, 1983 р.), Лейпцизька хартія сталого розвитку міста (м. Лейпциг, 2007 р.), Стратегія Європа 2020 (Брюссель, 2010 р.), що має особливе значення в сучасних умовах реалізації регіональної політики України в контексті реалізації Угоди про асоціацію з Європейським Союзом.

Зазначимо, що імплементація Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, зокрема глави 27, передбачає здійснення низки заходів для активізації євро регіонів, які можуть бути запропоновані для активізації транскордонного співробітництва міських поселень. Серед них – використання індивідуального підходу в розробці й реалізації проектів транскордонного співробітництва міських поселень; розробка стратегічних напрямів транскордонного співробітництва міських поселень з урахуванням загальноєвропейських та національних і регіональних пріоритетів розвитку; створення спільних платформ управління транскордонним співробітництвом з використанням GIS систем [3].

Зокрема, У Державній стратегії регіонального розвитку України на період до 2020 р. в рамках першої цілі «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів» передбачено підвищення ролі міст у регіональному розвитку забезпеченням розвитку міської інфраструктури та підтримки інтегруючої ролі міст, а також виокремлено транскордонне співробітництво як один із засобів підвищення ефективності використання внутрішніх факторів розвитку регіонів. Друга ціль – «Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток» – обґрунтовує необхідність формування й реалізації територіальної (просторової) складової частини державної регіональної політики, яка передбачає «досягнення рівномірного та збалансованого розвитку територій, розвиток міжрегіонального співробітництва, запобігання поглибленню соціально-економічних диспропорцій за допомогою формування «точок зростання», активізації місцевої економічної ініціативи та зміцнення потенціалу сільської місце-

вості, забезпечення соціально-економічної єдності й рівномірності розвитку регіонів із метою створення рівних умов для розвитку людини». [4].

Зі свого боку, Державна програма розвитку транскордонного співробітництва є інструментом реалізації Державної стратегії регіонального розвитку України. В Україні наявний досвід напрацювання таких програм. Зокрема, прийнято стратегічні документи на 2007-2010 рр. та 2011-2015 рр., у яких одним з основних завдань за напрямом «посилення інституційної спроможності прикордонних регіонів України у здійсненні транскордонного співробітництва» визначено таке: сприяння поглибленню економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних й інших відносин між територіальними громадами, їхніми представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади, територіальними громадами та відповідними органами інших держав, забезпечення розвитку міжмуніципального співробітництва і зв'язків малих та середніх міст прикордонних регіонів України з іншими суб'єктами транскордонного співробітництва [4].

Установлено, що охарактеризовані документи не розкривають стратегічних цілей розвитку міських поселень і їх участі в процесах транскордонного співробітництва.

У контексті реалізації Угоди про асоціацію з ЄС та з огляду на потребу створення сприятливого середовища для розвитку міських поселень доцільно розробити й упровадити науково-практичні рекомендації щодо формування стратегічних напрямів активізації транскордонного співробітництва міських поселень (рис. 2).

Адаптація регіональної політики України до регіональної політики Європейського Союзу в контексті реалізації Угоди про асоціацію з ЄС. Хоча принципи регіональної політики України враховують основні принципи регіональної політики ЄС, але не повною мірою. Зокрема, у Стратегії державної регіональної політики до 2020 р. визначено такі принципи, як конституційність і законність, співробітництво, паритетність, відкритість, субсидіарність, координація, єдність, історична спадкоємність, сталий розвиток. Звернемо увагу на доцільність їх доповнення такими, як партнерство, програмування й децентралізація. Дотримання цих принципів дасть змогу реалізовувати комплекс заходів, спрямованих на активізацію транскордонного співробітництва міських поселень, на партнерських засадах, і з застосуванням програмного підходу, відповідно до реформи децентралізації управління розвитком регіону та територіальних громад.

Звернемо увагу, що регіональний розвиток європейських країн керується важливим стратегічним документом – «Європа 2020» (Стратегія для розумного, сталого та всеохоплюючого зростання), у якому особливу увагу акцентовано на покращенні якості життя населення через інноваційний розвиток, екологізацію економіки, зростання можливостей працевлаштування. Ці напрями відзначено в Стратегії соціально-економічного розвитку України, але існує певна невідповідність між стратегічними документами державного рівня та стратегіями розвитку міст, територіальних громад.

С.М. Писаренко зазначає, що єдиної моделі реалізації регіональної політики в країнах-членах ЄС не існує. Спрямованість регіональної політики в кожній країні-члені ЄС узгоджується з загальною стратегією розвитку

Рис. 2. Стратегічні напрями активізації транскордонного співробітництва міських поселень

Джерело: побудовано автором

її національної економіки, але обов'язково базується на загальних принципах спільної регіональної політики ЄС. Це передбачає вивчення і глибокий аналіз накопиченого досвіду і кращих практик ЄС з цих питань» [5].

Черніков Д., Хорольський Р., Синьоокій О. звертають увагу, що в Угоді про Асоціацію з ЄС визначено предмет співпраці у сфері регіональної політики. Зокрема, у ст. 446 Угоди, що міститься в Главі 27 «Транскордонне та регіональне співробітництво» розділу V Угоди «Економічне та галузеве співробітництво» зазначено: «Сторони сприяють взаєморозумінню та двосторонньому співробітництву у сфері регіональної політики щодо методів формування та реалізації регіональних політик, зокрема багаторівневого управління та партнерства, з особливим наголосом на розвитку відсталих територій та на територіальному співробітництві, при цьому створюючи канали зв'язку та активізуючи обмін інформацією між національними, регіональними та місцевими органами влади, соціально-економічними утвореннями й представниками громадянського суспільства» [6]. Це твердження підкреслює доцільність адаптації регіональної політики України до регіональної політики Європейського Союзу як важливого напрямку активізації транскордонного співробітництва міських поселень. Його запровадження дасть змогу покращити соціально-економічну ситуацію в містах та підвищити конкурентоспроможність територіальних громад.

Координація транскордонного співробітництва міських поселень на державному, регіональному, місцевому та громадському рівнях

Координація транскордонного співробітництва міських поселень виступає функцією управління й здійснюється на основі чіткого розподілу повноважень та відповідальності між центральним, регіональним і місцевим рівнями. Вивчення досвіду країн ЄС показало дієвість роботи спеціальних органів, на яких покладено функції координації в напрямі транскордонної співпраці. Зазначимо на відсутність у регіональних і міських органах влади в Україні такого типу структур. Звернемо увагу на залучення до координації транскордонного співробітництва міських поселень громадського сектору – громадських організацій, торгово-промислових палат, агенцій регіонального розвитку, які беруть участь у розробці й реалізації програм місцевих ініціатив у сфері транскордонного співробітництва, у побудові діалогу між громадянами та владою з метою формування їх мотивації до прийняття участі в транскордонній співпраці.

Імплементация Угоди по асоціацію між Україною і ЄС, зокрема положення статті 447 про підтримку й посилення залучення місцевих і регіональних органів влади до транскордонного та регіонального співробітництва й відповідних управлінських структур, передбачає координацію транскордонного співробітництва міських поселень на державному, регіональному, місцевому та громадському рівнях.

Децентралізація державного управління та розвиток територіальних громад. В контексті транскордонної співпраці децентралізація сприяє передачі більшості функцій управління транскордонним співробітництвом на місцевий рівень та залучення до цієї співпраці територіальних громад і громадськості.

У Державній стратегії регіонального розвитку України до 2020 р. передбачено виконання таких завдань децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування [4]: запровадження триланкової системи адміністративно-територіального устрою; визначення обґрунтованої територіальної основи для діяльності органів місцевого самоврядування й органів виконавчої влади, здатної забезпечити доступність і якість публічних послуг, що надаються такими органами; досягнення оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади за допомогою передачі функцій виконавчої влади від місцевих адміністрацій виконавчим органам рад відповідного рівня; здійснення бюджетної децентралізації, у тому числі за допомогою перерозподілу загальнодержавних податків; створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для зміцнення економічної бази розвитку територіальних громад; забезпечення доступності та якості публічних послуг. У процесі реалізації наряду децентралізації прийнято нові нормативно-правові документи, серед яких важливе значення має Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». На підтримку процесів децентралізації запроваджуються програми Європейського Союзу «Підтримка реалізації політики регіонального розвитку в Україні» бюджетом більше 20 млн. євро, «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду», бюджетом 23,8 млн. євро.

З огляду на вищезазначене виконання завдань децентралізації державного управління та забезпечення розвитку територіальних громад сприятиме активізації їх участі в транскордонному співробітництві.

Конвергенція, зменшення диспропорцій розвитку міських поселень. У транскордонному співробітництві конвергенція проявляється в зближенні показників розвитку регіонів.

В.В. Борщевський і К.К. Куцаб-Бонк визначають такі напрями соціально-економічної конвергенції регіонів у глобальне економічне середовище: адміністративно-управлінський, що передбачає розробку регіональних стратегій, проведення маркетингових досліджень із метою виявлення конкурентних переваг регіону; підвищення якості людського капіталу; інвестиційно-економічний; соціально-психологічний [7].

Зусилля всіх рівнів органів регіональної влади та місцевого самоврядування мають бути спрямоване на сприяння процесам конвергенції, зменшення диспропорцій розвитку регіонів та міських поселень. Як справедливо зазначає С.М. Писаренко, «з цією метою потрібно розробляти науково обґрунтовані стратегії інноваційної реструктуризації економіки регіонів; забезпечити надання більш широкої підтримки розвитку бізнес-середовища; сприяти розвитку консалтингової діяльності, освіти, наукових досліджень і технічних розробок, надавати кредити на пільгових умовах промисловим підприємствам й організаціям, що ведуть наукові розробки; сприяти розвитку міжнародного лізингу, спільного підприємництва, венчурного капі-

талу; забезпечити пріоритетне спрямування інвестиційних, фінансових і кредитних ресурсів на створення нових робочих місць в інформаційно-містких секторах промисловості, створити національні бази даних для моніторингу розвитку науково-інноваційного процесу в кожному регіоні України» [5].

Активізація транскордонного співробітництва міських поселень у вигляді налагодження торговельних, трудових, інформаційних, культурних, побутових зв'язків призведе до поступового нівелювання відмінностей соціально-економічного розвитку регіонів та міських поселень України. Зі свого боку, усунення просторових диспропорцій економічного і соціального розвитку між міськими поселеннями, зменшення розриву рівнів якості життя населення в країні та за її межами є передумовою для налагодження транскордонної співпраці.

Розвиток транскордонної кооперації, налагодження партнерських відносин між міськими поселеннями. Аналіз рівня транскордонного співробітництва міських поселень показує недостатній рівень розвитку транскордонної кооперації. Ураховуючи це, вважаємо за доцільне налагодження взаємовигідних контактів і зв'язків між суб'єктами транскордонного співробітництва міських поселень – органами місцевого самоврядування, суб'єктами малого та середнього бізнесу. Налагодження партнерських відносин передбачає активізацію транскордонного співробітництва між міськими поселеннями по обидві сторони кордону на добровільних засадах.

Звернемо увагу, що розвиток транскордонної кооперації й налагодження партнерських відносин між міськими поселеннями здійснюються з допомогою спільних програм і проектів, управління якими дає змогу отримати транскордонний ефект та створити умови для покращення якості життя населення в регіонах, містах, селищах.

Інвестиційне забезпечення розвитку транскордонного співробітництва міських поселень. Звернемо увагу, що фінансування розвитку транскордонного співробітництва задеклароване в законодавстві України та документах Європейського Союзу. Зокрема, згідно з Законом України «Про транскордонне співробітництво», у статті 14, витрати на реалізацію транскордонних проектів та програм покриваються коштами державного і місцевих бюджетів та інших джерел. Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2016-2020 роки передбачає також використання коштів Державного фонду регіонального розвитку, Європейського Союзу в межах виконання програм прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства на 2014-2020 рр., Дунайської транснаціональної програми на 2014-2020 рр., програм територіального співробітництва «Молдова – Україна» та «Білорусь – Україна» Європейського інструменту сусідства на 2014-2020 рр., двосторонніх угод, укладених Україною з країнами-партнерами, зокрема Договору між Урядом України та Урядом Республіки Польща про надання кредиту на умовах пов'язаної допомоги від 9 вересня 2015 р. у частині розбудови під'їзних доріг і прикордонної інфраструктури [8].

Отже, інвестиційними джерелами розвитку транскордонного співробітництва міських поселень можуть виступати фонди та інструменти Європейського Союзу

а також залучені кошти на засадах публічно-приватного партнерства.

Запровадження нових форм транскордонного співробітництва міських поселень. Як зазначає Н.А. Мікула, із думкою якої ми цілком погоджуємося, застосування різноманітних форм транскордонного співробітництва (у т.ч. кластерів, партнерств, промислових парків, технопарків, європейських угруповань територіальної співпраці й ін.); з одного боку, «прискорить євроінтеграційні процеси України, а з іншого – через активізацію діяльності єврорегіонів, транскордонних кластерів, партнерств та інших форм транскордонного співробітництва ці механізми сприятимуть зростанню конкурентоспроможності регіонів, активізації процесів конвергенції регіонів країн-сусідів у транскордонному просторі» [9].

Уважаємо, що запровадження таких форм транскордонного співробітництва міських поселень, як транскордонне партнерство, транскордонні кластери, транскордонні проекти, у сучасних умовах імплементації положень Угоди з Європейським Союзом дасть змогу активізувати канали транскордонної співпраці й підвищити транскордонний ефект.

Моніторинг розвитку транскордонного співробітництва міських поселень. В контексті оцінювання програм регіонального розвитку Лендшел М., Винницький Б., Ратейчак Ю., Санжаровський І. визначили моніторинг як управлінську функцію, яка передбачає безперервне забезпечення керівництва програми, бенефіціарів і зацікавлених сторін даними, що підтверджують чи спростовують наявність поступу в досягненні очікуваних результатів програми [10].

С.М. Писаренко звертає увагу на проблематичність здійснення моніторингу розвитку транскордонного співробітництва, що стосується також співпраці міських поселень. На думку вченого, це «безпосередньо пов'язано з необхідністю врахування процесу європеїзації, що передбачає поділ держави відповідно до чинних в ЄС вимог NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics)» [5]. Н. А Мікула зазначає, що «впровадження системи моніторингу явищ у транскордонному просторі шляхом формування системи збору, обробки та оприлюднення транскордонної статистики дасть можливість оцінювати соціально-економічний та екологічний розвиток прикордоння з врахуванням всіх існуючих потоків у транскордонному просторі, своєчасно реагувати на зміни кон'юнктури транскордонних ринків і нівелювати негативні тенденції розвитку, враховувати обсяги прикордонної торгівлі у національних рахунках. При цьому доцільно використати потенціал Інформаційного науково-статистичного транскордон-

ного кластера «Інфостат Україна-Польща», який володіє значними напрацюваннями щодо системи транскордонної статистики» [9].

З огляду на недостатність інформації для оцінювання рівня транскордонного співробітництва, аналізу кон'юнктури транскордонних ринків, відсутність транскордонної статистики, вважаємо, що здійснення систематичного контролю за тенденціями розвитку транскордонної співпраці міських поселень дасть змогу сформувати єдину статистичну систему моніторингу, результати чого можуть виступати базою для прийняття стратегічних рішень під час розробки та реалізації комплексу заходів державної регіональної політики.

Реалізація стратегічного напрямку «Поглиблення євроінтеграційних процесів» передбачає запровадження програм, спрямованих на входження України в європейський інтеграційний простір і визнання її європейськими партнерами, що потребує координації зусиль із розвитку співпраці з країнами ЄС. Саме в рамках транскордонної співпраці міських поселень формуються інтенсивні та багаторівневі взаємодії між усіма суб'єктами й учасниками цього співробітництва.

Активна взаємодія міських поселень України та прилеглих територій Європейського Союзу відповідно до укладених договорів (статутів, рамкових угод) про транскордонне співробітництво виступає, на нашу думку, одним із найбільш дієвих інструментів європейської інтеграції. Поглиблення євроінтеграційних процесів в Україні й у сучасних умовах стосується різноманітних сфер суспільного життя та передбачає створення сприятливого середовища для об'єднання спільних зусиль (по обидва боки кордону) в економічній, соціальній сферах, налагодження чого визначаємо як важливий напрям активізації транскордонного співробітництва міських поселень.

Звернемо увагу на доцільність розробки стратегічних завдань транскордонного співробітництва відповідно до стратегії розвитку кожного міського поселення з чітким виділенням пріоритетів і напрямів їх участі в транскордонній та міжрегіональній співпраці.

Висновки з проведеного дослідження. Стратегічні напрями активізації транскордонного співробітництва міських поселень спрямовані на формування відкритої й динамічної системи принципів, методів та інструментів для створення сприятливого транскордонного середовища розвитку міських поселень. Їх реалізація дасть змогу наблизити регіональну політику України до регіональної політики Європейського Союзу в контексті поглиблення процесів європейської інтеграції та розвитку транскордонної співпраці.

1. *Розвиток транскордонного співробітництва : практ. посіб. Вид. Асоціації європейських прикордонних регіонів. 2001. 35 с.*

2. *Стратегія розвитку Волинської області на період до 2020 року.* URL: <http://voladm.gov.ua/proekt-strategi%D1%97-rozvitku-volinsko%D1%97-oblasti-na-period-do-2020-roku/> (дата звернення: 10.01.2018).

3. *Калат Я. Шляхи підвищення ефективності функціонування єврорегіонів в умовах імплементації Угоди про асоціацію між Україною і ЄС.* URL: <http://www.icci.com.ua/post/publ2> (дата звернення: 03.02.2017).

4. *Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року.* URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/pras/247566248> (дата звернення: 18.01.2018).

5. *Писаренко С.М. Євроінтеграційні основи трансформації регіональної політики України. Регіональна економіка. 2014. № 3. С. 56-65.*

6. *Черніков Д., Хорольський Р., Синьокий О. Регіональна політика та Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Київ, 2015. 32 с.*

7. Борщевський В.В., Куцаб-Бонк К.К. Інституційні аспекти конвергенції соціально-економічного простору транскордонного регіону. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Економіка. 2016. № 1. С. 201-206.

8. Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2016-2020 роки. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/554-2016-%D0%BF> (дата звернення: 18.01.2018).

9. Мікула Н.А. Чинники конвергенції регіонів у транскордонному просторі України та ЄС. Аналітична записка. URL: <http://lv.niss.gov.ua/content/articles/files/Convergentsiya-regioniv-8afb0.pdf> (дата звернення: 16.11.2017).

10. Посібник з моніторингу та оцінювання програм регіонального розвитку / Лендвел М., Винницький Б., Ратейчак Ю., Санжаровський І. К.: К.І.С., 2007. 80 с.

1. Rozvytok transkordonnoho spivrobitnytstva : prakt. posib. Vyd. Asotsiatsii yevropeiskyykh prykordonnykh rehioniv [Development of cross-border cooperation]. 2001. [in Ukrainian].

2. Stratehiia rozvytku Volynskoi oblasti na period do 2020 roku [Strategy for the development of the Volyn region on the straw until 2020]. Retrieved from: <http://voladm.gov.ua/proekt-strategi%D1%97-rozvitku-volinsko%D1%97-oblasti-na-period-do-2020-roku/> (accessed 10 January 2018).

3. Kalat Ya. Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti funktsionuvannia yevrorehioniv v umovakh implementatsii Uhody pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu i YeS [Ways of increasing the efficiency of functioning of Euroregions in the implementation of the Association Agreement between Ukraine and the EU]. Retrieved from: <http://www.icci.com.ua/post/publ2> (accessed 03 February 2017).

4. Derzhavna stratehiia rehionalnoho rozvytku na period do 2020 roku [The state strategy of regional development for the period till 2020]. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/247566248> (accessed 18 January 2018).

5. Pysarenko S.M. (2014). Yevrointegratsiini osnovy transformatsii rehionalnoi polityky Ukrainy [European integration bases for the transformation of Ukraine's regional policy]. Rehionalna ekonomika, 3, 56-65. [in Ukrainian].

6. Chernikov D., Khorolskyi R., Synookyi O. (2015). Rehionalna polityka ta Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu ta YeS [Regional policy and Association Agreement between Ukraine and the EU]. Kyiv. [in Ukrainian].

7. Borshchevskiy V.V., Kutsab-Bonk K.K. (2016). Instytutsiini aspekty konverhentsii sotsialno-ekonomichnoho prostoru transkordonnoho rehionu [Institutional aspects of convergence of the socio-economic space of the transboundary region]. Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnogo universytetu. Seriya: Ekonomika, 1, 201-206. [in Ukrainian].

8. Derzhavna prohrama rozvytku transkordonnoho spivrobitnytstva na 2016-2020 roky [State program for the development of cross-border cooperation for 2016-2020 years]. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/554-2016-%D0%BF> (accessed 18 January 2018).

9. Mikula N.A. Chynnyky konverhentsii rehioniv u transkordonnomu prostori Ukrainy ta YeS. Analitichna zapyska [Factors of convergence of regions in the cross-border area of Ukraine and the EU]. Retrieved from: <http://lv.niss.gov.ua/content/articles/files/Convergentsiya-regioniv-8afb0.pdf> (accessed 16 November 2017).

10. Posibnyk z monitorynhu ta otsiniuvannia program rehionalnoho rozvytku [Manual on monitoring and evaluation of regional development programs] / Lendel M., Vynnytskyi B., Rateichak Yu., Sanzharovskiy I.K. : K.I.S., 2007. [in Ukrainian].

E-mail: ol-lu@ukr.net